

Skötseldagboken

GER KVALITET I SKÖTSELN AV TRADITIONELLA BIOTOPER

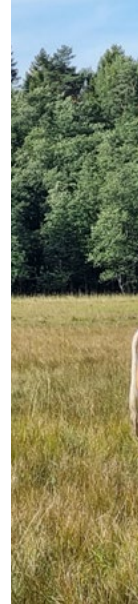
En skötseldagbok förs över traditionella biotoper som sköts med miljöersättning. I skötseldagboken antecknas alla skötselåtgärder och hur de påverkar miljön. Syftet är att kunna berätta vad man gjort på miljöersättningsobjekten när myndigheterna frågar om det.

En väl förd skötseldagbok hjälper en också att höja kvaliteten på skötseln av den traditionella biotopen. Informationen i skötseldagboken kan gärna användas vid planeringen av de följande årens åtgärder samt vid utvärderingen av årets skötsel. Skötseldagboken främjar både en god skötsel av den traditionella biotopen och djurens välmående.

Skötseldagboken som behandlings- hjälpmedel

Många undrar om deras skötsel håller *god kvalitet* och om den är framgångsrik. När man börjar sköta en traditionell biotop är det bra att gå kvalitetsrundor med sakkunniga, där man fokuserar på hur målen med skötseln uppnås.

Följande 10 faktorer påverkar kvaliteten på skötseln av traditionella biotoper och biotopens värde. Den traditionella biotopens värde kan höjas genom att se till att betestrycket är lämpligt, genom vårdande röjning och genom att avlägsna problemarter.

Dagboken kan gärna föras skilt för olika skötselhelheter. En skötselhelhet omfattar alla skiften i samma inhägnad.

FÖLJANDE SAKER ÄR BRA ATT ANTECKNA I SKÖTSELDAGBOKEN:

1. Typ av traditionell biotop

I början av dagboken kan man anteckna om objektet är till exempel en skogsbetesmark, en hage, en havs- eller sjöstrandäng, en friskäng eller en torräng. Alla de här typerna av traditionell biotop har olika mål med skötseln och olika aktuella åtgärder, som också gärna kan skrivas upp.

2. Bete

När betet började och slutade. Årets djurantal, djurarten och djurens ålder. Förändringar i djurantalet under betesperioden.

3. Betestrycket

Betestrycket påverkas av när betet inleds, djurantalet, djurens ålder, betessättet, hagens egenskaper (mängden växtlighet, alltså foder, markens fuktighet, areal), vädret och målet med skötseln. Allt det här avgör vilket antal djur som är det optimala med tanke på målet. Vad det rätta betestrycket är kommer man underfund med under de första åren.

4. Delning av hagar

Stora skiften som är svåra att hantera kan det vara bra att dela upp med mellanstängsel. Det möjliggör bättre kontroll av betet och betestrycket. Det här fungerar särskilt på skogsbetesmarker och strandängar och när man använder sig av betesrotation.

5. Kontroll av djuren och dricksvattnet

Kontrollen bör göras dagligen, på öar mer sällan. Utöver djurens kondition kontrolleras tillgången på dricksvatten och mineraler, betestrycket och stängslens skick.

6. Vårdande röjningar

På renoverade objekt observeras särskilt spridningen av sådana vedväxter som djuren inte äter. Sådana arter är bland annat gran, alar och druvfläder. Dessa arter måste ofta avlägsnas med röjning. Andra trädplantor smakar vanligen åt djuren. Träd som faller under avtalsperioden kvistas och stammarna lämnas som rötträd. Röjningsavfallet förs bort från skiftena.

7. Slätter

Kompletterande slätter genomförs på områden där djuren lämnat fläckar obetade eller det finns problemarter och där maskinell slätter är möjlig. Slätterresterna förs bort.

8. Bekämpning av problemarter och främmande arter

Objektets problemarter bekämpas på ett sätt som passar respektive art. Invasiva arter är svåra att bekämpa, men särskilt får äter lupin, jätteloka och jättebalsamin. Problemarter på betesmarkerna är bland annat tuvtåtel, rörsläktet, bladvass, hallon och örnbräken.

9. Konstruktioner

Konstruktioner repareras på våren och under betesperioden. Stängsel och portar ska hålla betesdjuren i inhägnaderna.

10. Skötselns inverkan på miljön

Inverkan på landskapet är lätt att se i och med att de traditionella biotoperna blir öppnare. För att kunna se inverkan på exempelvis växtarterna behöver man bekanta sig med dem.

KVALITETSMÄTARE PÅ SKÖTSELN AV TRADITIONELLA BIOTOPER

- Området representerar tydligt den naturtyp man strävar efter
- Också landskapsvärden har beaktats i skötseln
- Det finns många olika arter av växter, svampar, insekter och fåglar
- Skötseln är systematisk
- Det finns många arter av träd i olika åldrar
- Hotade arter har beaktats i skötseln
- Det finns inte många oönskade arter eller arter som skvallrar om övergödning
- Det växer inte främmande arter i området
- I området betar en lämplig djurart
- Det finns rötträd, både stående och liggande
- Betestrycket är rätt dimensionerat
- Betestrycket justeras vid behov
- Stora betesmarker delas in i flera hagar
- Fåglarna beaktas vid bete och röjning
- Den nödvändiga röjningen och slättern görs i rätt tid och resterna fraktas bort
- En grundläggande iståndsättning har gjorts på objektet före skötseln inleddes
- Objektets konstruktioner är väl gjorda
- Betet sker inte i samband med en åker och boskapen får inte tilläggsfoder
- Man ser till att djuren mår bra

KÄLLOR och YTTERLIGARE INFORMATION:

Huhta, A-P. 2021. Opas perinnemaisemiin. Niitut, kedot, ahot ja metsälaitumet.

Raatinen, K. 2009. Perinnebiotooppien seurantaohje. Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie B 117. <https://julkaisut.metsa.fi/wp-content/uploads/sites/2/2012/06/b117.pdf>

Tavoitteet teoiksi.2005. Metsähallituksen luontopalveluiden suuntaviivat perinnebiotooppien hoidolle 2025. <https://julkaisut.metsa.fi/wp-content/uploads/sites/2/2021/02/perinnebiotooppien-hoidon-suuntaviivat-2025.pdf>

